

ÉNEK-ZENE HELYI TANTERV

1. - 4. ÉVFOLYAM

„A zene az élet szépségét, s ami benne érték, azt mind meghatványozza.”
Kodály Zoltán

Az ének-zene tantárgy tanításának legfőbb céljai, megismertetni a gyermekeket az éneklés és a zenélés örömeivel, valamint kulcsokat adni számukra a zene, élményt nyújtó megismeréséhez, megértéséhez és élvezetéhez.

Az iskolai ének-zene óra elsősorban nem ismeretszerzésre való, hanem a pozitív zenei élmények és gyakorlati tapasztalatok megszerzésére.

Az iskolába belépő gyermekek zenei adottságai, ismeretei, élményei jelentősen különbözhetnek. Ezért elengedhetetlen a tanulók minél több sikerélményhez juttatása, mely játékos módszerekkel érhető el.

Az alsó tagozaton kiemelt nevelési-oktatási cél, az éneklés megszerettetése. A zenei anyanyelv megismerése, elsajátítása és használata segít megalapozni az értékörzést, a tanulók nemzeti identitását. A népdalok tanítása számtalan élethelyzetre ad példát és kínál megoldást.

Az imádság egyik legkifejezőbb módja az éneklés. A katolikus iskolákban kiemelkedően fontos szerepe van az énekes imádságoknak. Mivel görög katolikus iskola vagyunk, az itt tanuló gyermekek megismerik és megtanulják, a görög katolikus liturgiák állandó és változó énekeit. Ezáltal a liturgikus cselekményeknek nem csak szemlélői, hanem aktív résztvevői lesznek.

Az első négy évfolyamon elsősorban alapképességek és készségek fejlesztése zajlik, ezért a témakörök nem alkotnak zárt egységet és nem időrendben követik egymást. Az egyes témaköröknél megjelölt minimum óraszámok, csak arányaiban segítik a tájékozódást. A témakörök és a fejlesztési feladatok átfedik egymást, egy-egy fejlesztési feladat több különböző témakörben is megjelenik, ezáltal a tanórákon belül is érvényesül a komplexitás.

További cél, hogy az aktív éneklés és a zenehallgatás során a tanulók örömteli élményekhez jussanak. Fedezzék fel a zenei alkotás örömét, kifejező éneklésük, hangszeres játékuk, ritmikai alkotásaik, saját kis zenei kompozícióik által. Fejlődjön ritmikai készségük, zenei hallásuk, tanuljanak meg alapszinten kottát írni és olvasni. Ismerjenek meg zeneirodalmi alkotásokat, korosztályuknak megfelelő módon. Ehhez kapcsolódik a koncert-pedagógia. A tanulók számára biztosítani kell, tanévenként legalább egy közös hangverseny látogatást, mely hozzásegíti őket az élő muzsikálás szépségének megbecsüléséhez.

„Mielőtt más népeket akarunk megérteni, magunkat kell megértenünk. Semmi sem alkalmasabb erre, mint a népdal. Erre az alapra épülhet olyan zenei műveltség, mely nemzeti, de lelket tár minden nép nagy alkotásainak. Értékmérőt is kap a népdallal, aki e századok csiszolta tökéletességhez méri, amit hall: nem tévesztik meg többé hamis bálványok.”

Kodály Zoltán

1. ÉVFOLYAM

Az alapozás időszakát az első félévben sok játék, mozgás és önfeledt éneklés jellemezze, mely megelőzi az ismeretek tanítását. A zenei elemek tudatosítása a második félévben kezdődik. Tanulják meg a gyermekjáték-dalokat és játsszanak a tanteremben, az udvaron, a folyosón – ahol csak hely és alkalom adódik rá. Alapvető fontosságú az egyenletes lüktetés érzetének kialakítása, és folyamatos gondozása. Ugyancsak folyamatos feladat az osztály hangzásának fejlesztése, egységessé tétele, és a tiszta intonáció kialakítása. A zenei írás-olvasás elsajátíttatása fokozatosan és folyamatosan történjen. A tanulók a megismert zeneműveket, átélt élményeiket szavakkal, rajzzal, tánccal és szabad mozgás improvizációval fejezzék ki!

A magyar zenepedagógiai hagyományoknak megfelelően a fejlesztés alapja a pedagógus és a tanulók közös alkotó munkája.

Az éves óraszám: 72 óra

A heti óraszám: 2 óra

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

A témakör neve	Óraszám
Zeneművek / Énekes anyag	36
Zeneművek / Zenehallgatás	12
Zenei ismeretek / Ritmikai fejlesztés	8
Zenei ismeretek / Hallásfejlesztés	8
Zenei ismeretek / Zenei írás, olvasás	8
Az összes óraszám:	72

Témakör	Zeneművek / Énekes anyag	Óraszám 36 óra
Gyermekdalok, gyermekjátékdalok, mindennapi élethelyzeteket, életképeket kifejező dalok		
Aki nem lép egyszerre; Budabuda bácsi; Bújj, bújj itt megyek; Bújj, bújj medve; Bújj, bújj zöld ág; Egyenlőre, két kettőre; Egyél libám; Erdő mellett nem jó lakni; Ess, eső, ess; Ég a gyertya, ég; Éliás, Tóbiás; Én kis kertem kerteltem; Fecskét látok; Fehér liliomszál; Gyertek haza ludaim; Gyertek lányok játszani, játszani; Gyertek lányok ligetre; Gyerünk, menjünk vendégségbe; Hej, a sályi piacon; Hess el, sas!; Hinta, palinta; Hód, hód, fényes lánc; Kering az orsó; Kicsi vagyok én; Körtéfa; Megy a kocsi; Nyisd ki Isten kikapudat; Rece, rece pogácsa; Sírjunk, ríjunk; Szegény legény; Szólj síp, szólj; Ti csak esztek, isztok; Túrót ettem; Tücsök koma gyere ki; Zíbor, zábor; Zsipp-zsupp		
Dalok alkalmakra, egyházi ünnepekre, jeles napokra		
Ó, aki Szent Miklóst szereti; Miklós püspök; Szent Gergely doktornak; Kirje, kirje; Járdányi Pál – Szőnyi Zoltán: Brumm, brumm, Brúnó; Sárdó, gyűj el; Esik eső karikára; Balázs Árpád – Nádas Katalin: Fűzzünk, fűzzünk; Már megjöttünk estére; Hová mégy te kis nyulacska?		
Mondókák, kiszámolók		
Egy – megérett a meggy; Névcsőfolók; Hüvelykujjam almafa; Lementem a pincébe; Gyerekek, gyerekek, szeretik a peracet		
Liturgikus énekek		
– Áldott legyen az Úr neve – Föltámadt Krisztus (húsvéti tropár) – Hétköznapi antifónák – Kerub ének		

– Méltó és igazságos – Sok esztendőre, Uram – Szent Isten, szent Erős – Szent, szent, szent – Téged éneklünk – Uram, irgalmazz	
Taizei énekek	
– Jó az Úrban bizakodni – Jézus életem	
Tanulási eredmények	
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	– csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangi sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra; – különböző hangerővel tud énekelni; – a zenei produkciók kifejező előadasmódján a pedagógus visszajelzése alapján alakít; – a tanult dalokhoz kapcsolódó játékokban, táncokban, dramatizált előadásokban osztálytársaival aktívan részt vesz; – hangszerkíséretes dalokat énekel tanára vagy hangszeren játszó osztálytársa kíséretével; – ismeri a tanult, énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangokat; – kézjelről énekel; – belső hallása fejlődik.
A témakör tanulása eredményeként a tanuló:	– emlékezetből énekel legalább 20 népdalt vagy gyermekdalt; – legalább 14 liturgikus vagy egyházi éneket énekel csoportosan; – jó testtartással, helyes légzéssel, megfelelő tempóban, szépen artikulálva énekel c' – d'' hangterjedelemben; – elsajátítja a jól intonált, kifejező éneklés alapjait; – alkotóként vesz részt gyermekjátékdalok előadásában; – a gyermek a dalokban felfedezi önmagát, s így azonosulni tud velük; – aktívan részt vesz az iskola hagyományos ünnepein, ünnepi liturgiáin.
FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK ÉS ISMERETEK	
– A gyermekdalok, népdalok, műdalok és liturgikus énekek hallás utáni megtanulása és éneklése. – A tanult énekek tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, mint egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció, szolmizációs kézjelről való éneklés. – Az előadói készség fejlesztése tevékenységeken keresztül. – A befogadói készség fejlesztése hallás utáni daltanítás kapcsán.	

– A gyermeki világ felfedezése a tanult dalokban. – Legalább 35 magyar gyermekdal és népdal hallás utáni ismerete. – Legalább 14 liturgikus vagy egyházi ének hallás utáni tanulása. – A tanult dalokhoz kapcsolódó játékok elsajátítása. – Egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció. – A kézjel, mint jelrendszer ismerete. – Szolmizációs kézjelről való éneklés.
FOGALMAK
Népdal; gyermekjátékdal; liturgikus ének; népének; taizei ének; körjáték; néptánc; szolmizáció; kézjel.

Témakör	Zeneművek / Zenehallgatás	Óraszám 12 óra
Javasolt művek		
Kodály Zoltán: Gergely-járás, részlet a gyermekkarból; Nyulacska – gyermekkar; Katalinka – gyermekkar; Bartók Béla: Gyermekeknek I./3. Szegény legény; I./12. Lánca, lánca, eszterlánc; Bartók Béla: Mikrokozmosz – részletek; 44 hegedűduó – I. füzet – Párnástánc (Elvesztettem zsebkendőmet); Bárdos Lajos: Karácsonyi bölcsődal – vegyeskar; Adriano Banchieri: Állatok rögtönzött ellenpontja; Leopold Mozart: Gyermekszimfónia – részlet; W.A. Mozart: Esz-dúr kürtverseny III. tétel – részlet; Saint-Saëns: Az állatok farsangja – részletek; Csajkovszkij: Diótörő - Játék katonák indulója; Szőnyi Erzsébet: 21 énekes játék – Sípkészítő (Szólj síp); Névcsőfolók- „Ádám kutya ül a hátán”		
Tanulási eredmények		
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	– érzékeli és megnevezi a hangerő, hangszín, hangmagasság változásait, az őt körülvevő világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben; – zenehallgatási élményekkel gazdagodik; – megismeri az énekelve megtanult dalt, feldolgozás formájában is; – képes asszociálni a hallott zenében megjelenített állatokra, életképekre; – megismer több, a mindennapokhoz, ünnepekhez, jeles napokhoz, egyházi ünnepekhez fűződő zenei részletet.	
A témakör tanulása eredményeként a tanuló:	– a hallgatott zenét adott szempontok alapján megfigyeli, és ezekről tanári kérdések segítségével szóban beszámol; – a zenei aktivitáson keresztül megtapasztalja a zenei befogadás örömét; – felismeri a zongora és a furulya hangját; – felismeri és megkülönbözteti a gyermekkar és a vegyes kar hangzását; – meg tudja különböztetni a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól; – képzelete és kreatív gondolkodása fejlődik; – képes az érzelmi azonosulásra; – egyre hosszabb zenei részletekre képes figyelni;	

	– képes megérteni az zenék üzenetét; – szóval, rajzzal, és/vagy tánccal kifejezi a zene által benne keltett érzéseket.
FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK ÉS ISMERETEK	
– Az énekes anyaghoz kapcsolódó és az életkornak megfelelő, különböző stílusú, korú és műfajú zenék hallgatása. – Cselekményes zenékben az egyes szereplők zenei ábrázolásának megfigyelése. – Hangutánzások, hangszínek, ellentétek megfigyelése a hallgatott zenékben. – A zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval. – Befogadói készség: ráhangolódás a hallgatott zeneművekre. – Emberi hangfajták (gyermek, női, férfihang) megfigyelése a tanult zenei anyagban. – A hangszerek hangszínének megfigyelése a tanult zenei anyagban. – A szóló és kórus hangzás, szólóhangszer és zenekar megkülönböztetése, megnevezése a tanult zenei anyagban.	
FOGALMAK	
Énekhang; gyermekkar; vegyes kar; zongoramű; kíséret; népdalfeldolgozás; zenekar; duó.	

Témakör	Zenei ismeretek / Ritmikai fejlesztés	Óraszám 8 óra
Tanulási eredmények		
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	– érti a tempó és az egyenletes lüktetés fogalmát; – megkülönbözteti a mérőt és a ritmust; – a testét hangszerként is használja; – egyszerű ritmushangszereket használ.	
A témakör tanulása eredményeként a tanuló:	– érzékeli és hangoztatja az egyenletes mérőt a tanult dalokban, zenei szemelvényekben; – érzékeli az ütemhangsúlyt; – tapsolja a dalok, mondókák ritmusát; – felismeri és hangoztatja a negyed, a nyolcad pár ritmusokat, a negyed értékű szünetet; – tájékozódik a 2/4-es ütemben, felismeri és használja az ütemvonalat, a záróvonalat, az ismétlőjelet.	
FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK ÉS ISMERETEK		
– Egyenletes mérő hangoztatása éneklés és esetenként zenehallgatás közben. – Zenei hangsúly érzékeltetése és reprodukciója. – Alapritmusok gyakorlása 2/4-es ütemben mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), és a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel. – Ritmuskánon és oszttinató gyakorlása egyszerű formában. – Alkotói készség: ritmussorok alkotása változatos hangszínek használatával, testhangszer és különböző hangkeltő eszközök és ritmushangszerek segítségével. – Egyszerű ritmushangszerek és hangkeltő eszközök készítése; játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása. – Egyenletes lüktetés, mérő. – A negyed (tá), a nyolcad pár (ti-ti), a negyedértékű szünet (szün'). – A 2/4-es ütem.		

– Ütemmutató, szünet, vonal, vonalköz, pótvonala, ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel, kezdőhang, záró hang.
FOGALMAK
Mérő; ritmus; szünet; ütem; ütemvonal; záróvonal; ismétlőjel; ütemmutató; ritmushangszer; ötvonalas rendszer; vonal-vonalköz; pótvonala; kezdőhang-záró hang; gyors; lassú; mérsékelt; osztinató.

Témakör	Zenei ismeretek / Hallásfejlesztés	Óraszám 8 óra
Tanulási eredmények		
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	– érzékeli a hangok egymásutánját, különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket, ezeket felismeri az őt körülvevő világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben; – érti a különbséget a hangerő, hangszín, hangmagasság fogalmai között; – rövid dallamsorokat rögtönöz; – örömmel vesz részt az alkotói folyamatokban.	
A témakör tanulása eredményeként a tanuló:	– a dalokat tanári segítséggel szolmizálva éneklí, kézjelekkel mutatja; – a tanult hangkészletben különböző gyakorlási formákban használja, belső hallása fejlődik; – megtapasztalja a relatív szolmizáció lényegét; – a tanult dalok, zenei részletek éneklésekor tudja változtatni hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően; – különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket hallás után megfigyel és reprodukál.	
FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK ÉS ISMERETEK		
– A hangerő, hangszín, hangmagasság változásainak megfigyelése és megnevezése a környező világ hangjaiban, a tanult dalokban, zeneművekben. – Magas és mély hangok megfigyelése a tanult dalokban. – Hangszínek és ellentétes dinamikai szintek gyakorlása hangutánzással, felelgetős játékokkal. – Belső hallás fejlesztése dallambújtatással. – A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése. – Kánon éneklése, gyakorlása egyszerű formában. – Alkotói készség: rövid dallamsorok rögtönzése pl. saját névre. – A testhangszerek (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobantás), és a tanuló által készített hangkeltő eszközök, különböző ritmushangszerek hangszínének megfigyelése és azok improvizatív használata egy szó vagy érzelem kifejezésére.		
FOGALMAK		
Halk; hangos; középértős; hangmagasság; hangszín; hangerő; dallam; dallamsor.		

Témakör	Zenei ismeretek / Zenei írás, olvasás	Óraszám 8 óra
Tanulási eredmények		
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-	– megfigyeli és azonosítja az alapvető zenei jelenségeket (hangmagasság, dallamvonal, és	

oktatási szakasz végére:	időbeli viszonyok) a kottában; – kottaképről azonosítja a hallás után tanult dalokat; – érzékeli, hogy ugyanaz a dallamrészlet különböző magasságokban írható, olvasható.
A témakör tanulása eredményeként a tanuló:	– tanári segítséggel képes leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel; – képes egyszerű kottában tájékozódni; – megtapasztalja a relatív szolmizáció jellemzőit.
FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK ÉS ISMERETEK	
– A hallás után tanult dalok kottából való azonosításának előkészítése. – A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon. – A kottakép alapvető funkcionális elemeinek felismerése: ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal – vonalköz, pótvonat, ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel, kezdőhang-záró hang. – A figyelem, az összpontosítás fejlesztése egyszerű zenei írás-olvasási feladatok segítségével. – A finom motorikus mozgások gyakorlása egyszerű zenei kirakós feladatok segítségével. – A negyed (tá), a nyolcad pár (ti-ti), a negyedértékű szünet (szün') grafikai képe és írása. – Az ütemmutató, az ütemvonal, a záróvonal és az ismétlőjel grafikai képe és írása. – A lá – szó – mi – dó szolmizációs hangok kirakása fokozatos bevezetéssel, különböző hangmagasságokban.	
FOGALMAK	
Ütemmutató; kottakép; hangjegy; hangjegyszár.	

ÉRTÉKELÉSEK
A FÉLÉVI SZÖVEGES ÉRTÉKELÉS MONDATBANKJA
– Kiválóan megfelelt – Jól megfelelt – Megfelelt – Felzárkóztatásra szorul <u>ÉRDEKLŐDÉS-AKTIVITÁS:</u> – Az ének-zene órán aktív, együttműködő. – Az ének-zene órán az aktivitása változó. – Az ének-zene órán nehezen motiválható. <u>DALLAMI KÉSZSÉG:</u> – A tanult dalokat tisztán, pontosan el tudja énekelni. – A tanult dalokat jól el tudja énekelni. – A tanult dalokat néha bizonytalanul, kis segítséggel tudja elénekelni. <u>RITMIKAI KÉSZSÉG:</u> – Ritmikai készsége kiváló. – Ritmikai készsége jó. – Ritmikai készsége megfelelő. – Ritmikai készsége fejlesztésre szorul.

AZ ÉV VÉGI SZÖVEGES ÉRTÉKELÉS MONDATBANKJA

Ének- zene tantárgyból a tantárgyi követelményeknek kiválóan megfelelt.

Ének-zene tantárgyból a tantárgyi követelményeknek jól megfelelt.

Ének- zene tantárgyból a tantárgyi követelményeknek megfelelt.

Ének- zene tantárgyból felzárkóztatásra szorul.

Tisztán, pontosan énekli a tanult dalokat.

A tanult dalokat többnyire tisztán, pontosan énekli.

A tanult dalokat pontatlanul, bátortalanul énekli.

Szolmizálva is képes énekelni.

Szolmizálva nem képes énekelni.

Szövegtudása pontos.

Szövegtudása bizonytalan.

Ritmikai készsége fejlett.

Ritmikai készsége megfelelő.

Ritmikai készsége kialakulóban van.

Ritmikai készsége fejletlen.

A tanult ritmusképleteket kottaképről felismeri.

A tanult ritmusképletek felismerésében, leolvasásában ritkán téveszt.

A tanult ritmusképleteket nehezen ismeri fel, és hibásan tapsolja el.

A tanult szolmizációs hangok betűjelét, kézjelét biztosan ismeri, a vonalrendszerben önállóan el tudja helyezni.

A tanult szolmizációs hangokat a vonalrendszerben kis segítséggel tudja elhelyezni, betűjelükben, kézjelükben bizonytalan.

A tanult szolmizációs hangokat segítséggel sem tudja elhelyezni.

Az énekes, mozgásos játékokban szívesen részt vesz.

Az énekes, mozgásos játékokban vonakodva vesz részt.

Zenehallgatáskor érdeklődő.

Zenehallgatáskor nem mutat érdeklődést.

A FEJLESZTÉS VÁRT EREDMÉNYEI AZ ELSŐ ÉVFOLYAM VÉGÉN

- A tanulók 20 népdalt vagy gyermekdalt elő tudnak adni a kapcsolódó játékokkal emlékezetből c’-d’’ hangterjedelemben. Csoportosan, bátran, jó hangmagasságban énekelnek.
- Ismernek 14 egyházi éneket (liturgikus ének, népének, taizei ének), és képesek a közösséggel együtt elénekelni, a liturgikus alkalmakkor is.
- Érzik az egyenletes lüktetést, tartják a tempót, érzékelik a tempóváltozást.
- A tanult zenei elemeket (ritmus, dallam) felismerik kottaképről. A megismert ritmikai elemeket pontosan, folyamatosan szólaltatják meg csoportosan és egyénileg is.

- Rövid dallamfordulatokat kézjéről, betűkottáról szolmizálva énekelnek.
- Képesek csendben, társaikkal együtt a zenét hallgatni, megfigyelésekkel tapasztalatokat szereznek, melyek esztétikai és egyszerű zenei elemzés alapjául szolgálnak.

A TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELEI

- A tanulók tudjanak 15 népdalt vagy gyermekdalt elénekelni, emlékezetből.
- Ismerjenek 14 egyházi éneket (liturgikus ének, népének, taizei ének), és képesek legyenek a közösséggel együtt elénekelni, a liturgikus alkalmakkor is.
- A tanult zenei elemeket (ritmus, szolmizációs hang) ismerjék fel kottaképről.
- A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatokat folyamatosan szólaltassák meg, egyénileg is.
- Rövid dallamfordulatokat kézjéről, betűkottáról szolmizálva énekeljenek, tanítói segítséggel.
- Képesek legyenek csendben a zenét hallgatni, megfigyelésekkel tapasztalatokat szerezni.

2. ÉVFOLYAM

A magyar zenepedagógiai hagyományoknak megfelelően a fejlesztés alapja a pedagógus és a tanulók közös alkotó munkája.

Az éves óraszám: 72 óra

A heti óraszám: 2 óra

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

A témakör neve	Óraszám
Zeneművek / Énekes anyag	36
Zeneművek / Zenehallgatás	12
Zenei ismeretek / Ritmikai fejlesztés	8
Zenei ismeretek / Hallásfejlesztés	8
Zenei ismeretek / Zenei írás, olvasás	8
Az összes óraszám:	72

Témakör	Zeneművek / Énekes anyag	Óraszám 36 óra
Gyermekdalok, gyermekjátékdalok, mindennapi élethelyzeteket, életképeket kifejező dalok		
A gúnárom elveszett; A part alatt; Csillagoknak teremője; Csömödéri; Egy kis malac; Egyszer egy királyfi; Elvesztettem zsebkendőmet; Ess, eső, ess; Este van már, nyolc óra; Harcsa van a vízbe'; Hatan vannak a mi ludaink; Három éjjel; Hej, tulipán; Hej, vára, vára; Hess, légy, ne szállj rám; Hol jártál, báránykám?; Hopp, Juliska; Hová mégy?; Isten éltesse, Péter, Pál!; Járom az új várnak; Kapitány úr megizente; Keresd meg a tút; Két krajcárom; Kis kece		

lányom; Kivirágzott a diófa; Kőketánc; Kodály Zoltán - Weöres Sándor: Jön a kocsi; Láttál-e már valaha; Méz, méz, méz; Most viszik, most viszik; Nincs szebb állat, mint a lúd; Süssünk, süssünk valamit; Szélről legeljete; Széles az én kedvem ma; Ti csak esztek; Tivi - tovi tács; Tüzet viszek; Úszik a kácsa; Virágéknál ég a világ	
Dalok alkalmakra, egyházi ünnepekre, jeles napokra	
Mikulás, Mikulás; Csillag gyullad; Velünk van az Isten; Betlehembe, jer, pajtás!; A kis Jézus; Regöljünk, regöljünk; Ma van húsvét napja; Állj be, Berci, katonának!; Még azt mondják nem illik; Járdányi Pál - Weöres Sándor: Tavaszköszöntő (Sándor napján); Járdányi Pál - Szőnyi Zoltán: Orgona ága; Serkenj fel, kegyes nép	
Liturgikus énekek	
– A hálaadó tropár és konták – A pápai himnusz – A Szentlélek segítségül hívása tropár és konták – A Te kereszted előtt – Akik Krisztusban – Emelkedjél fel – Istennek egyszülött Fia – Krisztus föltámadt (Sok esztendőre... helyett) – Teljenek be ajkaink – Valóban méltó (Istenszülei ének)	
Taizei énekek	
– Az Úrra vár a szívünk – Bizakodjatok, jó az Úr – Dicsérje minden nemzet – Irgalmas Istenünk	
Tanulási eredmények	
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	– csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangi sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra; – különböző hangerővel tud énekelni; – a zenei produkciók kifejező előadásmódján a pedagógus visszajelzése alapján alakít; – a tanult dalokhoz kapcsolódó játékokban, táncokban, dramatizált előadásokban osztálytársaival aktívan részt vesz; – hangszerkíséretes dalokat énekel tanára vagy hangszeren játszó osztálytársa kíséretével; – ismeri a tanult, énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangokat; – kézjelről énekel; – belső hallása fejlődik.
A témakör tanulása eredményeként a tanuló:	– emlékezetből énekel legalább 20 népdalt vagy gyermekdalt; – legalább 20 liturgikus vagy egyházi éneket énekel csoportosan; – jó testtartással, helyes légzéssel, megfelelő tempóban, szépen artikulálva énekel c' – d''

	hangterjedelemben; – elsajátítja a jól intonált, kifejező éneklés alapjait; – alkotóként vesz részt gyermekjátékdalok előadásában; – a gyermek a dalokban felfedezi önmagát, s így azonosulni tud velük; – aktívan részt vesz az iskola hagyományos ünnepein, ünnepi liturgiáin.
FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK ÉS ISMERETEK	
– A gyermekdalok, népdalok, műdalok és liturgikus énekek hallás utáni megtanulása és éneklése. – A tanult énekek tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, mint egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció, szolmizációs kézjelről való éneklés. – Az előadói készség fejlesztése tevékenységeken keresztül. – A befogadói készség fejlesztése hallás utáni daltanítás kapcsán. – A gyermeki világ felfedezése a tanult dalokban. – Legalább 35 magyar gyermekdal és népdal hallás utáni ismerete. – Legalább 20 liturgikus vagy egyházi ének hallás utáni ismerete. – A tanult dalokhoz kapcsolódó játékok elsajátítása. – Egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció. – A kézjel, mint jelrendszer ismerete. – Szolmizációs kézjelről való éneklés.	
FOGALMAK	
Népdal; gyermekjátékdal; liturgikus ének; népének; taizei ének; körjáték; néptánc; szolmizáció; kézjel.	

Témakör	Zeneművek / Zenehallgatás	Óraszám 12 óra
Javasolt művek		
Kodály Zoltán: Gergely-járás, részlet a gyermekkarból; Nyulacska – gyermekkar; Katalinka – gyermekkar; Bartók Béla: Gyermekeknek I./3. Szegény legény; I./12. Lánca, lánca, eszterlánc; Bartók Béla: Mikrokozmosz – részletek; 44 hegedűduó – I. füzet – Párnástánc (Elvesztettem zsebkendőmet); Bárdos Lajos: Karácsonyi bölcsődal – vegyeskar; Adriano Banchieri: Állatok rögtönzött ellenpontja; Leopold Mozart: Gyermekszimfónia – részlet; W.A. Mozart: Esz-dúr kürtverseny III. tétel – részlet; Saint-Saëns: Az állatok farsangja – részletek; Csajkovszkij: Diótörő - Játék katonák indulója; Szőnyi Erzsébet: 21 énekes játék – Sípkészítő (Szólj síp); Névcsőfolók- „Ádám kutya ül a hátán”		
Tanulási eredmények		
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	– érzékeli és megnevezi a hangerő, hangszín, hangmagasság változásait, az őt körülvevő világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben; – zenehallgatási élményekkel gazdagodik; – megismeri az énekelve megtanult dalt, feldolgozás formájában is; – képes asszociálni a hallott zenében megjelenített állatokra, életképekre;	

	– megismer több, a mindennapokhoz, ünnepekhez, jeles napokhoz, egyházi ünnepekhez fűződő zenei részletet.
A témakör tanulása eredményeként a tanuló:	– a hallgatott zenét adott szempontok alapján megfigyeli, és ezekről tanári kérdések segítségével szóban beszámol; – a zenei aktivitáson keresztül megtapasztalja a zenei befogadás örömet; – felismeri a zongora és a furulya hangját; – felismeri és megkülönbözteti a gyermekkar és a vegyes kar hangzását; – meg tudja különböztetni a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól; – képzelete és kreatív gondolkodása fejlődik; – képes az érzelmi azonosulásra; – egyre hosszabb zenei részletekre képes figyelni; – képes megérteni a zenék üzenetét; – szóval, rajzzal, és/vagy tánccal kifejezi a zene által benne keltett érzéseket.
FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK ÉS ISMERETEK	
– Az énekes anyaghoz kapcsolódó és az életkornak megfelelő, különböző stílusú, korú és műfajú zenék hallgatása. – Cselekményes zenékben az egyes szereplők zenei ábrázolásának megfigyelése. – Hangutánzások, hangszínek, ellentétek megfigyelése a hallgatott zenékben. – A zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval. – Befogadói készség: ráhangolódás a hallgatott zeneművekre. – Emberi hangfajták (gyermek, női, férfihang) megfigyelése a tanult zenei anyagban. – A hangszerek hangszínének megfigyelése a tanult zenei anyagban. – A szóló és kórus hangzás, szólóhangszer és zenekar megkülönböztetése, megnevezése a tanult zenei anyagban.	
FOGALMAK	
Énekhang; gyermekkar; vegyes kar; zongoramű; kíséret; népdalfeldolgozás; zenekar; duó.	

Témakör	Zenei ismeretek / Ritmikai fejlesztés	Óraszám 8 óra
Tanulási eredmények		
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	– érti a tempó és az egyenletes lüktetés fogalmát; – megkülönbözteti a mérőt és a ritmust; – a testét hangszerként is használja; – egyszerű ritmushangszereket használ.	
A témakör tanulása eredményeként a tanuló:	– érzékeli és hangoztatja az egyenletes mérőt a tanult dalokban, zenei szemelvényekben; – érzékeli az ütemhangsúlyt; – tapsolja a dalok, mondókák ritmusát; – felismeri és hangoztatja a negyed, a nyolcad	

	pár ritmusokat, a negyed értékű szünetet; – tájékozódik a 2/4-es ütemben, felismeri és használja az ütemvonalat, a záróvonalat, az ismétlőjelet.
FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK ÉS ISMERETEK	
– Zenei hangsúly érzékeltetése és reprodukciója. – Alapritmusok gyakorlása 2/4-es ütemben mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel egyénileg, csoportosan és párban. – Ritmuskánon és osztinató gyakorlása. – Alkotói készség: ritmussorok alkotása. – Egyszerű ritmushangszerek és hangkeltő eszközök készítése; játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása. – Egyenletes lüktetés, mérő. – A félértékű kotta (tá-á) és a félértékű szünet (szü-net). – 2/4-es ütem. – Ütemmutató, vonal, vonalköz, pótvonal, ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel, kezdőhang, záró hang.	
FOGALMAK	
Mérő; ritmus; szünet; ütem; ütemvonal; záróvonal; ismétlőjel; ütemmutató; ritmushangszer; ötvonalas rendszer; vonal-vonalköz; pótvonal; kezdőhang-záró hang; gyors; lassú; mérsékelt; osztinató.	

Témakör	Zenei ismeretek / Hallásfejlesztés	Óraszám 8 óra
Tanulási eredmények		
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	– érzékeli a hangok egymásutánját, különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket, ezeket felismeri az őt körülvevő világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben; – érti a különbséget a hangerő, hangszín, hangmagasság fogalmai között; – rövid dallamsorokat rögtönöz; – örömmel vesz részt az alkotói folyamatokban.	
A témakör tanulása eredményeként a tanuló:	– a dalokat tanári segítséggel szolmizálva éneкли, kézjelekkel mutatja; – a tanult hangkészletben különböző gyakorlási formákban használja, belső hallása fejlődik; – megtapasztalja a relatív szolmizáció lényegét; – a tanult dalok, zenei részletek éneklésekor tudja változtatni hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően; – különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket hallás után megfigyel és reprodukál.	
FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK ÉS ISMERETEK		
– A hangerő, hangszín, hangmagasság változásainak megfigyelése és megnevezése a környező világ hangjaiban, a tanult dalokban, zeneművekben. – Magas és mély hangok megfigyelése a tanult dalokban. – Hangszínek és ellentétes dinamikai szintek gyakorlása.		

– Belső hallás fejlesztése dallambújtatással. – A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése. – Kánon éneklése, gyakorlása egyszerű formában. – Alkotói készség: rövid dallamsorok rögtönzése pl. saját névre. – A testhangszerek (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobantás), és a tanuló által készített hangkeltő eszközök, különböző ritmushangszerek hangszínének megfigyelése és azok improvizatív használata egy szó vagy érzélem kifejezésére.
FOGALMAK
Halk; hangos; középérős; hangmagasság; hangszín; hangerő; dallam; dallamsor.

Témakör	Zenei ismeretek / Zenei írás, olvasás	Óraszám 8 óra
Tanulási eredmények		
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	– megfigyeli és azonosítja az alapvető zenei jelenségeket (hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok) a kottában; – kottaképről azonosítja a hallás után tanult dalokat; – érzékeli, hogy ugyanaz a dallamrészlet különböző magasságokban írható, olvasható.	
A témakör tanulása eredményeként a tanuló:	– tanári segítséggel képes leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel; – képes egyszerű kottában tájékozódni; – megtapasztalja a relatív szolmizáció jellemzőit.	
FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK ÉS ISMERETEK		
– A hallás után tanult dalok kottából való azonosításának előkészítése. – A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon. – A kottakép alapvető funkcionális elemeinek felismerése: ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal – vonalköz, pótvonal, ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel, kezdőhang-záró hang. – A figyelem, az összpontosítás fejlesztése egyszerű zenei írás-olvasási feladatok segítségével. – A finommotorikus mozgások gyakorlása egyszerű zenei kirakós feladatok segítségével. – A negyed, a nyolcad pár, a negyedértékű szünet grafikai képe és írása. – A félértékű kotta (tá-á) és a félértékű szünet (szü-net) grafikai képe és írása. – Az ütemmutató, az ütemvonal, a záróvonal és az ismétlőjel grafikai képe és írása. – A lá – szó – mi – ré – dó – alsó lá szolmizációs hangok kirakása fokozatos bevezetéssel, különböző hangmagasságokban.		
FOGALMAK		
Kottakép; hangjegy; hangjegyszár.		

ÉRTÉKELESEK
A FÉLÉVI SZÖVEGES ÉRTÉKELEÉS MONDATBANKJA
– Kiválóan megfelelt – Jól megfelelt – Megfelelt – Felzárkóztatásra szorul

- Nem felelt meg

ÉRDEKLŐDÉS-AKTIVITÁS:

- Az ének-zene órán aktív, együttműködő.
- Az ének-zene órán az aktivitása változó.
- Az ének-zene órán nehezen motiválható.

DALLAMI KÉSZSÉG:

- A tanult dalokat tisztán, pontosan el tudja énekelni.
- A tanult dalokat jól el tudja énekelni.
- A tanult dalokat néha bizonytalanul, kis segítséggel tudja elénekelni.

RITMIKAI KÉSZSÉG:

- Ritmikai készsége kiváló.
- Ritmikai készsége jó.
- Ritmikai készsége megfelelő.
- Ritmikai készsége fejlesztésre szorul.

TANÉV VÉGI ÉRTÉKELES

- A továbbhaladás feltételei címszó alatt megadott szempontok alapján osztályzattal értékelünk.

A FEJLESZTÉS VÁRT EREDMÉNYEI A MÁSODIK ÉVFOLYAM VÉGÉN

- A tanulók 20 népdalt vagy gyermekdalt elő tudnak adni a kapcsolódó játékokkal emlékezetből c’-d” hangterjedelemben. Csoportosan, bátran, jó hangmagasságban énekelnek.
- Ismernek 20 egyházi éneket (liturgikus ének, népének, taizei ének), és képesek a közösséggel együtt elénekelni, a liturgikus alkalmakkor is.
- Érzik az egyenletes lüktetést, tartják a tempót, érzékelik a tempóváltozást.
- A tanult zenei elemeket (ritmus, dallam) felismerik kottaképről. A megismert ritmikai elemeket pontosan, folyamatosan szóltatják meg csoportosan és egyénileg is.
- Rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról szolmizálva énekelnek.
- Képesek csendben, társaikkal együtt a zenét hallgatni, megfigyelésekkel tapasztalatokat szereznek, melyek esztétikai és egyszerű zenei elemzés alapjául szolgálnak.

A TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELEI

- A tanulók tudjanak 20 népdalt vagy gyermekdalt elénekelni, emlékezetből.
- Ismerjenek 20 egyházi éneket (liturgikus ének, népének, taizei ének), és képesek legyenek a közösséggel együtt elénekelni, a liturgikus alkalmakkor is.
- A tanult zenei elemeket (ritmus, szolmizációs hang) ismerjék fel kottaképről.
- A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatokat folyamatosan

szólaltassák meg, egyénileg is.

- Rövid dallamfordulatokat kézjéről, betűkottáról szolmizálva énekeljenek, tanítói segítséggel.
- Képesek legyenek csendben a zenét hallgatni, megfigyelésekkel tapasztalatokat szerezni.

3. ÉVFOLYAM

A harmadik évfolyamon fő feladat az előzőekben megszerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése, mélyítése elsősorban élményszerű és játékos módon.

A tanulók az énekelt dalok meghatározott zenei elemeit megfigyelik, tanári rávezetéssel tudatosítják, felismerik kottaképről, és tanári segítséggel reprodukálják. A zenei elemeket, a ritmikai, dallami, és hallási készségeket improvizációs és kreatív játékos feladatokkal gyakorolják (ritmusvaráció, osztinató). A különböző karaktereket a tanult dalokban, zeneművekben megfigyelik, majd testhangszerekkel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás) és saját készítésű hangzó eszközökkel reprodukálják.

A tanulók a hangszerekkel lehetőség szerint többféle formában is találkoznak, elsősorban a hallgatott zenékben figyelik meg, de élőben is találkoznak velük zenei előadásokon, koncerteken. A maguk által készített hangkeltő eszközöket pedig improvizációs, játékos feladatokban használják.

A tantárgyi fejlesztés eredményeképpen magasabb szintre jut előadói, zenei befogadói és alkotói készségük.

A zenehallgatáskor átélt élményeiket szóval, rajzzal, tánccal és szabad mozgás improvizációval fejezik ki. A hallgatott zenékben felismerik a tanult zenei elemeket, karaktereket.

Megvalósítandó cél továbbá, hogy a tanár változatos motivációs technikákkal segítséget nyújtson a tanulónak abban, hogy a zeneműveken keresztül rátaláljon önmagára.

A magyar zenepedagógiai hagyományoknak megfelelően a fejlesztés alapja a pedagógus és a tanulók közös alkotó munkája.

Az éves óraszám: 72 óra

A heti óraszám: 2 óra

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

A témakör neve	Óraszám
Zeneművek / Énekes anyag	36
Zeneművek / Zenehallgatás	12
Zenei ismeretek / Ritmikai fejlesztés	8
Zenei ismeretek / Hallásfejlesztés	8
Zenei ismeretek / Zenei írás, olvasás	8
Az összes óraszám:	72

Témakör	Zeneművek / Énekes anyag	Óraszám 36 óra
Életképeket kifejező dalok, párosítók, táncnóták, tréfás dalok		

<i>Életképek</i> Anyám, édesanyám; Elmentem a piacra; Ettem szőlőt; Én elmentem; Gólya, gólya, gilice; Hej, Jancsika; Itt ül egy kis kosárba; Kis kertemben uborka; Szántottam gyöpöt; Úgy tetszik, hogy; Volt nekem egy kecském <i>Párosítók → Leányok, legények</i> Cickom, cickom; Csipkefa bimbója; Két szál pünkösdrózsa; Kis kece lányom <i>Táncnóták → Táncos dalok</i> Erdőjáróznak a lányok; Három éjjel; Ég a gyertya, ha meggyújtják <i>Tréfás dalok</i> A faragószerk nótája; Egy kis kertet keríték; Fáj a kutyámnak a lába; Fut a kicsi kordé; Három szabó legények; Megfogtam egy szúnyogot; Összegyűltek, összegyűltek az újfalvi lányok; S a te fejed akkora; Szélről legeljetek; Télen nagyon hideg van; Ugyan édes komámasszony <i>„Mesés” dalok</i> Elszaladt a kemence; Zöld erdőben a tücsök; Virágéknál ég a világ	
Dalok alkalmakra, egyházi ünnepekre, jeles napokra	
Kodály Zoltán - Gazdag Erzs: Ezüst szánkót hajt a dér; Mikulás, Mikulás; Betlehem kis falucskába'; Csordapásztorok; Az ég és a föld; Adjon az Úristen; Gábor Áron rézágyúja; Kodály Zoltán - Weöres Sándor: Buba éneke; Már megjöttünk ez helyre (Népdal – Károlyi Amy); Elhozta az Isten	
Liturgikus énekek	
– Áldozási versek – Boldogságok – Előábrázoló antifónák (Áldjad én lelkem; Dicsérd én lelkem) – Hirdesd, ó, föld – Istenszülő Szűz Mária – Most bocsásd el – Nagyböjti tropárok – Székely himnusz	
Taizei énekek	
– Áldott légy, Uram – Magnificat (kánon) – Várj, és ne félj – Virrassz még	
Tanulási eredmények	
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	– csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangj sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra; – különböző dinamikai szinteken tud énekelni; – a zenei produkciók kifejező előadásmódján a pedagógus visszajelzése alapján alakít; – a tanult dalokhoz kapcsolódó játékokban, táncokban, dramatizált előadásokban osztálytársaival aktívan részt vesz;

	– hangszerkíséretes dalokat énekel tanára vagy hangszeren játszó osztálytársa kíséretével; – hangterjedelme túllép az oktávon.
A témakör tanulása eredményeként a tanuló:	– emlékezetből énekel legalább 20 magyar népdalt vagy műdalt; – legalább 12 liturgikus vagy egyházi éneket énekel csoportosan; – emlékezetből éneklí a Himnusz; – ismer a tanult magyar népdalokhoz tartozó népszokásokat; – előadói készsége tovább fejlődik; – aktívan részt vesz az iskola vagy a helyi közösség hagyományos ünnepein, ünnepi liturgiáin; – a gyermek a dalokban megtalálja önmagát, s így azonosulni tud velük; – érzékeli a lineáris és a vertikális történeteket a zenében.
FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK ÉS ISMERETEK	
– Magyar népdalok, műdalok, liturgikus énekek, népénekek, taizei énekek hallás utáni megtanulása. – A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, mint egyenes testtartás, helyes légzés és artikuláció. – A tanult magyar népdalok meghallgatása tanári előadásban, táncmuzika zenében és feldolgozott formában, melyek példája nyomán törekszik az autentikus előadásra. – Az interpretáció élménnyé mélyítése a dalokhoz kapcsolódó játékok, táncok, dramatizált előadások és élő hangszerkísérek segítségével. – Az éneklés hangterjedelmének bővítése az oktávon túlra. – Előadói készség: az éneklés örömeinek megtalálása előadóként; a tevékenységközpontúság elősegítése. – Befogadói készség: új dalok tanulásával felfedezni a dalok megismerésének örömeit; a képzelet használatának szorgalmazása a zeneművek befogadása közben. – Alkotói készség: aktív részvétel szorgalmazása az alkotói folyamatokban; a megélt élmények feldolgozásának segítése. – Legalább 20 gyermekjátékdal, népdal vagy műdal megismerése. – Legalább 12 liturgikus vagy egyházi ének hallás utáni tanulása. – A dalokhoz kapcsolódó játékok, a jeles napokhoz, egyházi ünnepekhez kapcsolódó hagyományok megismerése. – A dalokban előforduló népi kifejezések értelmezése. – A dalok témájához, karakteréhez igazodó tempók, éneklési módok megismerése.	
FOGALMAK	
Tempo giusto, magyar népszokások, jeles napok, egyházi ünnepek, táncmuzika.	

Témakör	Zeneművek / Zenehallgatás	Óraszám 12 óra
A megadott művek egy része olyan terjedelmű, hogy az ének-zene óra keretei között csak		

részletek meghallgatására van mód. A zeneművek élményszerű bemutatását előzze meg az egyik legfontosabb pedagógiai eszköz, a <i>motiváció</i>, amelyhez hozzátartozik a lehetőség szerinti koncertlátogatás. Lényeges a zenei anyagok minél élményszerűbb bemutatása. Fontos a zenékhez, dalokhoz kapcsolódó táncok, játékok megtanulása és a zenei előadások, zenés filmek videó felvételről történő megtekintése.	
Javasolt művek	
Kodály Zoltán: Bicinia Hungarica – Volt nekem egy kecském; Túrót eszik a cigány – gyermekkar, részlet (Csipkefa bimbója); Pünkösddőlő – gyermekkar, részlet (Elhozta az Isten); Hány János – A császári udvar bevonulása, Napóleon csatája, Sej, Nagyabonyban; Székely fonó: Kitrákotty mese; Bartók Béla: Gyermekeknek I./5. Játék (Cickom, cickom); I./17. Kör tánc (Kis kece lányom); II./ 29. Ötfokú dallam (Anyám, édesanyám); Bartók Béla: Mikrokozmosz – II./95. A kertemben uborka; 44 hegedűduó – II. füzet- Szúnyogtánc (Megfogtam egy szúnyogot); III. füzet Párosító (Ugyan édes komámasszony); Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa – Itt ül egy kis kosárba'; Ugyan, édes komámasszony; Elszaladt a kemence; Egy boszorka van, Szegény Bodri! - gyermekkar (Fáj a kutyámnak a lába); Josquin: A tücsök; Leopold Mozart: Gyermekszimfónia – részlet; Decsényi János: Kati dalai – Virágéknál ég a világ; Csajkovszkij: Diótörő- Kínai tánc, Orosz tánc; Johann Strauss: Tik-Tak polka; Ránki György: Pomádé király új ruhája I. szvit III. tétel; „<i>Munkában a szemfényvesztők, készül a csodaruha</i>”; Leonard Bernstein: Divertimento – pulyka tánc; Szokolay Sándor: Hüvelyk Matyi; Betlehemes / Csordapásztorok	
Tanulási eredmények	
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	– zenehallgatási élményekkel gazdagodik; – további zongoradarabokban ismer rá a tanult dalokra; – népdalfeldolgozásokat hall zenekari kísérettel; – ismerete gazdagodik a különböző stílusban írott zeneművek meghallgatása által; – megismer több, a mindennapokhoz, továbbá alkalmakhoz, ünnepekhez, jeles napokhoz fűződő zenei részletet; – megismerkedik a szimfonikus zenekar főbb hangszereivel (hegedű, cselló, fuvola, oboa, klarinét, kürt, trombita); – megismerkedik a zenében alkalmazott humorral.
A témakör tanulása eredményeként a tanuló:	– meg tudja különböztetni a népdalfeldolgozásokat az egyéb szimfonikus művektől; – megkülönbözteti a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól; – képzelete és kreatív gondolkodása fejlődik; – képes az érzelmi azonosulásra; – egyre hosszabb zenei részletekre képes figyelni; – kialakul a többirányú figyelem készsége, a lineáris és a vertikális történések érzékelése.
FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK ÉS ISMERETEK	
– A hangszerek hangszínének megfigyeltetése a tanult zenei anyagban.	

– Különböző stílusú, korú és műfajú zenék hallgatása a gyermekvilág és mesék témájában. – Az egyes szereplők zenei ábrázolásának megfigyelése a cselekményes zenében. – Hangutánzások, hangszínek, ellentétek megfigyelése a hallgatott zenékben. – A zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval. – Zenei befogadói készség: a hallgatott zenék folyamatainak követése: hasonlóságok, különbözőségek, variációk megfigyelése a tanuló képzeletének aktív részvétele a zeneművek befogadásában; egy-egy zenemű befogadásának segítése motivációs zenei játékokkal; a zenei befogadás mikéntjének megtapasztalása a zenei aktivitáson keresztül. – Zenei befogadói készség fejlődése. – Alkotói készség: aktív részvétel az alkotói folyamatokban; a megélt élmények feldolgozása; a zeneművek eljátszása dramatizált előadással. – A gyermekkar, vegyeskar, szólóhangszer és a zenekar hangzásának azonosítása. – A zeneművekhez tartozó mesék, zenei programok megismerése. – A zenei kifejezés művészi megvalósítása változatainak megismerése. – Ismeretek szerzése hiteles előadóktól a dalok stílusos előadásához.
FOGALMAK
Himnusz; visszatérés a zenében, vagy ABA forma; duett; szólóének.

Témakör	Zenei ismeretek / Ritmikai fejlesztés	Óraszám 8 óra
Tanulási eredmények		
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	– felismeri a páros és a páratlan lüktetést; – az ütemhangsúlyokat mozgással érzékelteti; – aktívan részt vesz az alkotói folyamatokban.	
A témakör tanulása eredményeként a tanuló:	– ismeri a 4/4-es ütemet, valamint az egész értékű kottát és az egyedül álló nyolcadot, azok szüneteivel; – felismeri és hangoztatja az összetett ritmust, a szinkópát; – ritmizálva szólaltat meg mondókákat, gyermekverseket; – egyszerű ritmussorokat rögtönöz.	
FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK ÉS ISMERETEK		
– Egyenletes lüktetés hangoztatása éneklés közben. – Ütemhangsúlyok mozgással történő érzékeltetése. – Ritmikai többszólamúság alkalmazása ritmuskánonokkal. – Összetett ritmusok gyakorlása páros metrumú ütemekben mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban: ▪ a zenei hangsúly érzékeltetésével, ▪ mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával, ▪ felelgetős ritmusjátékokkal, ▪ ritmusvariációval, ▪ osztatóval, ▪ befejezés rögtönzésével egyszerű ritmussorokhoz. – Alkotói készség: egyszerű ritmushangszerek (pl. dobok, húrok, csörgők stb.) és hangkeltő eszközök készítése, játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása.		

– Rögtönzés dallammal, ritmussal; ritmussorok alkotása változatos hangszíneket használva, testhangok és különböző hangkeltő eszközök, és ritmushangszerek segítségével. – A szinkópa. – Az egyedül álló nyolcad ritmus és szünete (ti-sz). – Az egész értékű kotta (tá-á-á-á) és szünete (szü-ü-ü-net). – A 4/4 –es ütem.
FOGALMAK
Szinkópa; zenei hangsúly; páros lüktetés.

Témakör	Zenei ismeretek / Hallásfejlesztés	Óraszám 8 óra
Tanulási eredmények		
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	– csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangi sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra; – különböző dinamikai szinteken tud énekelni; – a zenei produkciók kifejező előadásmódján a pedagógus visszajelzése alapján alakít; – énekel a pentaton hangsorban; – a tanult énekelt zenei anyagot tanári vezetéssel el tudja énekelni kézjelezve és szolmizálva.	
A témakör tanulása eredményeként a tanuló:	– megismeri, éneklí és alkalmazza a felső dó és az alsó szó hangokat; – megfigyel és hallás után reprodukál különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket; – a tanult dalok, zenei részletek éneklésekor hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően tudja változtatni.	
FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK ÉS ISMERETEK		
– A tudatosított zenei elemek gyakorlása minél több kontextusban. – Belső hallás fejlesztése dallambújtatással. – A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése. – Kánonok éneklése, gyakorlása. – A dallam és szöveghangsúly összefüggéseinek megfigyelése. – Alkotói készség: különböző karakterű dallamválasz rögtönzése egyszerű dallamsorokhoz. – Testhangszerek (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), és a tanuló által készített hangkeltő eszközök hangszínének megfigyelése és azok improvizatív használata, eltérő karakterek kifejezésére. – A pentaton hangkészlet kiegészül az alsó szó és a felső dó hanggal. – Különböző karakterű hangszínek, dinamikai szintek megfigyelése és azonosítása a tanult dalokban, zeneművekben.		
FOGALMAK		
Forte; piano; halkítás-erősítés; dallam- és szöveghangsúly; pentaton hangsor.		

Témakör	Zenei ismeretek / Zenei írás, olvasás	Óraszám 8 óra
Tanulási eredmények		
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	– megfigyeli és azonosítja az alapvető zenei jelenségeket (hangmagasság, dallamvonal és időbeli viszonyok) a kottában; – kottaképről azonosítja a hallás után tanult dalokat; – érzékeli, hogy ugyanaz a dallamrészlet különböző magasságokban írható, olvasható.	
A témakör tanulása eredményeként a tanuló:	– tanári segítséggel képes leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel; – tanári segítséggel képes leírni egyszerű dallamfordulatokat a tanult dallamhangokkal; – elmélyültebb lesz alapvető tájékozottsága a kottában; – megtapasztalja a relatív szolmizáció lényegét; – a hallás után tanult dalokat képes a kottakép alapján azonosítani és a kottában követni; – a kottában felismeri a tanult új ritmusképleteket és dallamhangokat; – pentaton dalokat tanári segítséggel szolmizálva énekel, kézjelekkel mutatja; – helyesen használja a szolmizációs hangokat és neveket különböző intonációs és hangképző gyakorlatoknál, hallásfejlesztésnél.	
FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK ÉS ISMERETEK		
– A hallás után tanult dalok kottából való azonosítása különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással). – A hangmagasság, a dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában, a tanult dalokon. – A tanult új ritmikai elemek megfigyelése és követése a kottában, a tanult dalokon. – A tanult dallamhangok megfigyelése és követése a kottában, a tanult dalokon. – Egyszerű, rövid zenei írás – olvasási feladatok a tanult új ritmikai elemek és dallamhangok alkalmazásával. – A figyelem, az összpontosítás fejlesztése a fenti feladatok segítségével. – A finom motorikus mozgások fejlesztése az egyszerű, rövid zenei írás feladatok segítségével. – A leírt kottakép visszaéneklése a zenei olvasás fejlesztésére. – Rövid dallamok éneklése a tanult hangok alkalmazásával, a zenei olvasás fejlesztésére. – Felismerő kottaolvasás segítése a tanult dalok szolmizált, kézjelezett éneklése után. – A mozgó dó hang szerepének megfigyelése a zenei írás és olvasás során. – A szinkópa grafikai képe és írása. – Az egyedül álló nyolcad ritmus és szünete (ti-sz) grafikai képe és írása. – Az egész értékű kotta (tá-á-á-á) és szünete (szü-ü-ü-net) grafikai képe és írása. – A 4/4 –es ütem grafikai képe és írása. – Dó’ – lá – szó – mi – ré – dó – lá, – szó, hangok a kottában. – Az ötfokú hangsor hangjainak kézjele, és elhelyezkedésük a vonalrendszerben.		
FOGALMAK		
A korábbiak elmélyítése.		

FÉLÉVI ÉS TANÉV VÉGI ÉRTÉKELÉS

- A továbbhaladás feltételei címszó alatt megadott szempontok alapján osztályzattal értékelünk.

A FEJLESZTÉS VÁRT EREDMÉNYEI A HARMADIK ÉVFOLYAM VÉGÉN

- A tanulók 20 dalt (15 népzenei és 5 műzenei szemelvényt) el tudnak énekelni emlékezetből a-e” hangterjedelemben, több versszakkal. A népdalokat csokorba szedve is éneklük. Csoportosan bátran és zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek. Képesek az új dalokat rövid előkészítést követően, tanári segítséggel, kézjelről vagy betűkottáról, előbb szolmizálva, majd szöveggel megtanulni. Többszólamú éneklési készségük fejlődik (ritmus osztinató, kánon).
- Képesek 12 egyházi éneket (liturgikus ének, népének, taizei ének), a közösséggel együtt elénekelni, a liturgikus alkalmakkor is.
- Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. Képesek ritmusvariációt, ritmussort alkotni. A 4/4-es metrumot helyesen hangsúlyozzák.
- A tanult zenei elemeket (pl. metrum, ritmus, dallam) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta). Az ismert dalokat olvassák kézjelről, betűkottáról. A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatot pontosan, folyamatosan szóltatják meg csoportosan és egyénileg is. A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és hangjegyről szolmizálják.
- Megkülönböztetik a tudatos zenehallgatást a háttérzenétől. Meg tudják nevezni a zeneművekben megszólaló ismert hangszertípusokat. Fejlődik formaérzékük, a formai építkezés jelenségeit (azonosság, hasonlóság, különbözőség, variáció) meg tudják fogalmazni.
- Figyelmesen hallgatják az életkori sajátosságaiknak megfelelő zenei részleteket.

A TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELEI

- A tanulók tudjanak 20 népdalt, gyermekdalt vagy műdalt elénekelni, emlékezetből.
- Ismerjenek 12 egyházi éneket (liturgikus ének, népének, taizei ének), és képesek legyenek a közösséggel együtt elénekelni, a liturgikus alkalmakkor is.
- A tanult zenei elemeket (ritmus, szolmizációs hang) ismerjék fel kottaképről.
- A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatokat, folyamatosan szóltassák meg, egyénileg is.
- Rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról szolmizálva énekeljenek, tanítói segítséggel.
- Képesek legyenek csendben a zenét hallgatni, megfigyelésekkel tapasztalatokat szerezni.

4. ÉVFOLYAM

A magyar zenepedagógiai hagyományoknak megfelelően a fejlesztés alapja a pedagógus és a tanulók közös alkotó munkája.

Az éves óraszám: 72 óra

A heti óraszám: 2 óra

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

A témakör neve	Óraszám
Zeneművek / Énekes anyag	36
Zeneművek / Zenehallgatás	12
Zenei ismeretek / Ritmikai fejlesztés	8
Zenei ismeretek / Hallásfejlesztés	8
Zenei ismeretek / Zenei írás, olvasás	8
Az összes óraszám:	72

Témakör	Zeneművek / Énekes anyag	Óraszám 36 óra
Életképeket kifejező dalok, párosítók, állatos dalok		
<i>Életképek</i> A juhásznak; Badacsonyi szőlőhegyen; Béres legény; Bogojai legények; Ábécédé; Falu végén; Gyéren vettem kenderkémet; Kelj fel juhász; Kihajtottam; Molnárlegény voltam én; Pásztorember vígan él; Sárga csikó; Szánt a babám		
<i>Párosítók → Leányok, legények</i> Azt hallottam; Csillag Boris; Elvesztettem páromat; Hej Vargáné; Jaj, de szépen esik az eső; Kocsi, szekér; Komáromi kisleány; Széles a Duna; Szép szakmári lányok; Új a csizmám; Zörög a kocsi		
<i>Állatos dalok</i> A macskának négy a lába; Az árgyélus kismadár; Debrecenbe kéne menni; Egy nagyorrú bolha; Házasodik a tücsök; Kis kacsza fürdik		
Dalok alkalmakra, egyházi ünnepekre, jeles napokra		
Oltalmazd alá sietnek; Erkel Ferenc – Kölcsey Ferenc: Himnusz; Luca, Luca; Karácsonyi pásztortánc; Mennyből az angyal; Üdvözlégy, kis Jézuska; Farsang három napjába'; Ez ki háza, ki háza?; Huszárgyerek, huszárgyerek; Most szép lenni katonának; A pünkösdsnek jeles napján		
Liturgikus énekek		
– <i>Szeptember:</i> A Istenszülő születése és a Szent Kereszt felmagasztalása ünnepi liturgiák változó énekei. – <i>Október:</i> Az Istenszülő oltalma ünnepi liturgia, változó énekei. – <i>November:</i> Szent Mihály és Gábor főangyalok és az összes mennyei erők, és Szűz Mária templomba vezetése ünnepi liturgiájának, változó énekei. – <i>December:</i> Szent Miklós püspök és Szent Anna foganása ünnepi liturgiák változó énekei. – <i>Január:</i> A Vízkereszti ünnepi liturgia, és a Három szent főpap ünnepi liturgia, változó énekei. – <i>Február:</i> Jézus Krisztus találkozása Simeonnal ünnepi liturgia, változó énekei. – <i>Március:</i> Szűz Mária örömhír-vétele ünnepi liturgia, változó énekei. – <i>Április:</i> Szent György nagyvértanú ünnepi liturgia, változó énekei. – <i>Május:</i> Jézus Krisztus mennybemenetele ünnepi liturgia, változó énekei.		
Taizei énekek		
– Ahol szeretet és jóság		

– Gyűjts éjszakánkba fényt – Ne félj, ne aggódj – Te vagy a fény	
Tanulási eredmények	
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	– csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangi sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra; – különböző dinamikai szinteken tud énekelni; – a zenei produkciók kifejező előadásmódján a pedagógus visszajelzése alapján alakít; – a tanult dalokhoz kapcsolódó játékokban, táncokban, dramatizált előadásokban osztálytársaival aktívan részt vesz; – hangszerkíséretes dalokat énekel tanára vagy hangszeren játszó osztálytársa kíséretével; – hangterjedelme túllép az oktávon.
A témakör tanulása eredményeként a tanuló:	– emlékezetből énekel legalább 20 magyar népdalt vagy műdalt; – legalább 20 liturgikus vagy egyházi éneket énekel csoportosan; – emlékezetből éneklí a Himnuszot; – ismer a tanult magyar népdalokhoz tartozó népszokásokat; – előadói készsége tovább fejlődik; – aktívan részt vesz az iskola vagy a helyi közösség hagyományos ünnepein, ünnepi liturgiáin; – a gyermek a dalokban megtalálja önmagát, s így azonosulni tud velük; – érzékeli a lineáris és a vertikális történeteket a zenében.
FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK ÉS ISMERETEK	
– Magyar népdalok, műdalok, liturgikus énekek, népénekek, taizei énekek hallás utáni megtanulása. – A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, mint egyenes testtartás, helyes légzés és artikuláció. – A tanult magyar népdalok meghallgatása tanári előadásban, tánc házi zenében és feldolgozott formában, melyek példája nyomán törekszik az autentikus előadásra. – Az interpretáció élménnyé mélyítése a dalokhoz kapcsolódó játékok, táncok, dramatizált előadások és élő hangszerkísérek segítségével. – Az éneklés hangterjedelmének bővítése az oktávon túlra. – Előadói készség: az éneklés örömeinek megtalálása előadóként. – Befogadói készség: új dalok tanulásával felfedezni a dalok megismerésének örömét; a képzelet használatának szorgalmazása a zeneművek befogadása közben. – Alkotói készség: aktív részvétel szorgalmazása az alkotói folyamatokban; a megélt élmények feldolgozásának segítése. – Legalább 20 népdal vagy műdal megismerése. – Legalább 20 liturgikus vagy egyházi ének megismerése.	

– A dalokhoz kapcsolódó játékok, a jeles napokhoz, az egyházi ünnepekhez kapcsolódó hagyományok megismerése. – A dalokban előforduló népi kifejezések értelmezése. – A dalok témájához, karakteréhez igazodó tempók, éneklési módok megismerése.
FOGALMAK
Tempo giusto, magyar népszokások, jeles napok, egyházi ünnepek, táncház.

Témakör	Zeneművek / Zenehallgatás	Óraszám 12 óra
A megadott művek egy része olyan terjedelmű, hogy az ének-zene óra keretei között csak részletek meghallgatására van mód. A zeneművek élményszerű bemutatását előzze meg az egyik legfontosabb pedagógiai eszköz, a <i>motiváció</i> , amelyhez hozzátartozik a lehetőség szerinti koncertlátogatás. Lényeges a zenei anyagok minél élményszerűbb bemutatása. Fontos a zenéhez, dalokhoz kapcsolódó táncok, játékok megtanulása és a zenei előadások, zenés filmek videó felvételről történő megtekintése.		
Javasolt művek		
Erkel Ferenc – Kölcsey Ferenc: Himnusz; Népzenei felvételek eredeti előadásban (Magyar népzene sorozat): Kodály Zoltán: Hány János – részletek – Ábécédé, A juhász – gyermekkar; Villő – gyermekkar, részlet (Ez ki háza); Pünkösdlő – gyermekkar, részlet (A pünkösdeknek); Bartók Béla: Gyermeknek I./11. Elvesztettem páromat; II./ 22. Debrecenbe kéne menni; II./ 37. Kanásznóta (Házasodik a tücsök); Bartók Béla: Mikrokozmosz - Dallam ködgomolyban; Bárdos Lajos: Kocsi, szekér – vegyeskar; Clément Janequin: A madarak éneke; W.A. Mozart: Gyermekjáték – dal; W.A. Mozart: Esz-dúr zongoraverseny K. 271 "Jeunehomme" III. tétel – részlet; Csajkovszkij: Diótörő – Csokoládé tündér tánca; Muszorgszkij: Egy kiállítás képei – Baba Yaga kunyhója; Bizet: Carmen – gyermekkar (Mi is jöttünk felvonulni); Rossini: Macska – duett; Prokofjev: Péter és a farkas – részletek; Debussy: Gyermekkuckó – Néger baba tánca; Betlehemes / Üdvözlégy, kis Jézuska		
Tanulási eredmények		
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	– zenehallgatási élményekkel gazdagodik; – további zongoradarabokban ismer rá a tanult dalokra; – népdalfeldolgozásokat hall zenekari kísérettel; – megismerkedik a zenében alkalmazható humorral; – ismerete gazdagodik a különböző stílusban írott zeneművek meghallgatása által; – megismer több, a mindennapokhoz, továbbá alkalmakhoz, egyházi ünnepekhez, jeles napokhoz fűződő zenei részletet; – megismerkedik a szimfonikus zenekar főbb hangszereivel (hegedű, cselló, fuvola, oboa,	

	klarinet, kürt, trombita).
A témakör tanulása eredményeként a tanuló:	– meg tudja különböztetni a népdalfeldolgozásokat az egyéb szimfonikus művektől; – megkülönbözteti a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól; – képzelete és kreatív gondolkodása fejlődik; – képes az érzelmi azonosulásra; – egyre hosszabb zenei részletekre képes figyelni; – kialakul a többirányú figyelem készsége, a lineáris és a vertikális történések érzékelése.
FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK ÉS ISMERETEK	
– A hangszerek hangszínének megfigyeltetése a tanult zenei anyagban. – Különböző stílusú, korú és műfajú zenék hallgatása a gyermekvilág és mesék témájában. – Az egyes szereplők zenei ábrázolásának megfigyelése a cselekményes zenében. – Hangutánzások, hangszínek, ellentétek megfigyelése a hallgatott zenékben. – A zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval. – Zenei befogadói készség: a hallgatott zenék folyamatainak követése: hasonlóságok, különbözőségek, variációk megfigyelése a tanuló képzeletének aktív részvétele a zeneművek befogadásában; egy-egy zenemű befogadásának segítése motivációs zenei játékokkal; a zenei befogadás mikéntjének megtapasztalása a zenei aktivitáson keresztül. – Zenei befogadói készség fejlődése. – Alkotói készség: aktív részvétel az alkotói folyamatokban; a megélt élmények feldolgozása. – A gyermekkar, vegyeskar, szólóhangszer és a zenekar hangzásának azonosítása. – A zeneművekhez tartozó mesék, zenei programok megismerése. – A zenei kifejezés művészi megvalósítása változatainak megismerése. – Ismeretek szerzése hiteles előadóktól a dalok stílusos előadásához.	
FOGALMAK	
Himnusz; visszatérés a zenében, vagy ABA forma; duett; szólóének.	

Témakör	Zenei ismeretek / Ritmikai fejlesztés	Óraszám 8 óra
Tanulási eredmények		
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	– felismeri a páros és a páratlan lüktetést; – az ütemhangsúlyokat mozgással érzékelteti; – aktívan részt vesz az alkotói folyamatokban.	
A témakör tanulása eredményeként a tanuló:	– ismeri a 3/4-es ütemet, valamint a pontozott félértékű kottát; – felismeri és hangoztatja az összetett ritmust: az éles és a nyújtott ritmusokat; – ritmizálva szólaltat meg mondókákat, gyermekverseket; – egyszerű ritmussorokat rögtönöz.	
FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK ÉS ISMERETEK		
– Egyenletes lüktetés hangoztatása éneklés közben.		

– Ütemhangsúlyok mozgással történő érzékeltetése. – Ritmikai többszólamúság alkalmazása ritmuskánonokkal. – Összetett ritmusok gyakorlása páros és páratlan metrumú ütemekben mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban: ▪ a zenei hangsúly érzékeltetésével, ▪ mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával, ▪ felelgetős ritmusjátékokkal, ▪ ritmusvariációval, ▪ osztinatóval, ▪ befejezés rögtönzésével egyszerű ritmussorokhoz. – Alkotói készség: egyszerű ritmushangszerek (pl. dobok, húrok, csörgők stb.) és hangkeltő eszközök készítése, játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása. – Rögtönzés dallammal, ritmussal; ritmussorok alkotása változatos hangszíneket használva, testhangok, különböző hangkeltő eszközök, és ritmushangszerek segítségével. – Az éles (ti-tám) és a nyújtott (tám-ti) ritmus. – A pontozott félértékű hang (tá-á-á). – A 3/4 –es ütem.	
FOGALMAK	
Éles és nyújtott ritmus; zenei hangsúly; páros és páratlan lüktetés.	

Témakör	Zenei ismeretek / Hallásfejlesztés	Óraszám 8 óra
Tanulási eredmények		
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	– csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangi sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra; – különböző dinamikai szinteken tud énekelni; – a zenei produkciók kifejező előadásmódján a pedagógus visszajelzése alapján alakít; – énekel a pentaton és a hétfokú hangsorban; – a tanult énekelt zenei anyagot tanári vezetéssel el tudja énekelni kézjelezve és szolmizálva.	
A témakör tanulása eredményeként a tanuló:	– megismeri, éneklí és alkalmazza a fá és a ti szolmizációs hangokat; – megfigyel és hallás után reprodukál különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket; – a tanult dalok, zenei részletek éneklésekor hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően tudja változtatni.	
FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK ÉS ISMERETEK		
– A tudatosított zenei elemek gyakorlása minél több kontextusban. – Belső hallás fejlesztése dallambújtatással. – A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése. – Kánonok éneklése, gyakorlása. – A dallam és szöveghangsúly összefüggéseinek megfigyelése. – Alkotói készség: különböző karakterű dallamválasz rögtönzése egyszerű dallamsorokhoz. – Testhangszerek (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), és a tanuló által készített hangkeltő eszközök hangszínének megfigyelése és azok improvizatív használata, eltérő		

karakterek kifejezésére. – A pentaton hangkészlet kiegészül a fá és a ti szolmizációs hangokkal. – A hétfokú hangsor. – Különböző karakterű hangszínek, dinamikai szintek megfigyelése és azonosítása a tanult dalokban, zeneművekben. – A violinkulcs.
FOGALMAK
Forte; piano; halkítás-erősítés; dallam- és szöveghangsúly; hétfokú hangsor, violinkulcs.

Témakör	Zenei ismeretek / Zenei írás, olvasás	Óraszám 8 óra
Tanulási eredmények		
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:	– megfigyeli és azonosítja az alapvető zenei jelenségeket (hangmagasság, dallamvonal és időbeli viszonyok) a kottában; – kottaképről azonosítja a hallás után tanult dalokat; – érzékeli, hogy ugyanaz a dallamrészlet különböző magasságokban írható, olvasható.	
A témakör tanulása eredményeként a tanuló:	– tanári segítséggel képes leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel; – tanári segítséggel képes leírni egyszerű dallamfordulatokat a tanult dallamhangokkal; – elmélyültebb lesz alapvető tájékozottsága a kottában; – megtapasztalja a relatív szolmizáció lényegét; – a hallás után tanult dalokat képes a kottakép alapján azonosítani és a kottában követni; – a kottában felismeri a tanult új ritmusképleteket és dallamhangokat; – pentaton és hétfokú dalokat tanári segítséggel szolmizálva énekel, kézjelekkel mutatja; – helyesen használja a szolmizációs hangokat és neveket különböző intonációs és hangképző gyakorlatoknál, hallásfejlesztésnél.	
FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK ÉS ISMERETEK		
– A hallás után tanult dalok kottából való azonosítása különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással). – A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon. – A tanult új ritmikai elemek megfigyelése és követése a kottában, a tanult dalokon. – A tanult dallamhangok megfigyelése és követése a kottában, a tanult dalokon. – Egyszerű, rövid zenei írás – olvasási feladatok a tanult új ritmikai elemek és dallamhangok alkalmazásával. – A figyelem, az összpontosítás fejlesztése a fenti feladatok segítségével. – A finom motorikus mozgások fejlesztése az egyszerű, rövid zenei írás feladatok segítségével. – A leírt kottakép visszaéneklése a zenei olvasás fejlesztésére. – Rövid dallamok éneklése a tanult hangok alkalmazásával, a zenei olvasás fejlesztésére. – Felismerő kottaolvasás segítése a tanult dalok szolmizált, kézjelezett éneklése után. – A mozgó dó hang szerepének megfigyelése a zenei írás és olvasás során.		

- Az éles (ti-tám) és a nyújtott (tám-ti) ritmus grafikai képe és írása.
- A pontozott félértékű kotta (tá-á-á) képe és írása.
- A 3/4 – es ütem grafikai képe és írása.
- A fá és a ti szolmizációs hangok a kottában.
- A hétfokú hangsor hangjainak kézjele, és elhelyezkedésük a vonalrendszerben.

FOGALMAK

A korábbiak elmélyítése.

FÉLÉVI ÉS TANÉV VÉGI ÉRTÉKELÉS

- A továbbhaladás feltételei címszó alatt megadott szempontok alapján osztályzattal értékelünk.

A FEJLESZTÉS VÁRT EREDMÉNYEI A NEGYEDIK ÉVFOLYAM VÉGÉN

- A tanulók 20 dalt (15 népzenei és 5 műzenei szemelvényt) el tudnak énekelni emlékezetből a-e” hangterjedelemben, több versszakkal. A népdalokat csokorba szedve is éneklük. Csoportosan bátran és zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek. Képesek az új dalokat rövid előkészítést követően, tanári segítséggel, kézjelről vagy betűkottáról, előbb szolmizálva, majd szöveggel megtanulni. Többszólamú éneklési készségük fejlődik (ritmus osztinató, kánon).
- Képesek 20 egyházi éneket (liturgikus ének, népének, taizei ének), a közösséggel együtt elénekelni, a liturgikus alkalmakkor is.
- Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. Képesek ritmusvariációt, ritmussort alkotni. A 3/4-es metrumot helyesen hangsúlyozzák.
- A tanult zenei elemeket (pl. metrum, ritmus, dallam) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta). Az ismert dalokat olvassák kézjelről, betűkottáról. A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatot pontosan, folyamatosan szólaltatják meg csoportosan és egyénileg is. A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és hangjegyről szolmizálják.
- Megkülönböztetik a tudatos zenehallgatást a háttérzenétől. Meg tudják nevezni a zeneművekben megszólaló ismert hangszertípusokat. Fejlődik formaérzékük, a formai építkezés jelenségeit (azonosság, hasonlóság, különbözőség, variáció) meg tudják fogalmazni.
- Figyelmesen hallgatják az életkori sajátosságaiknak megfelelő zenei részleteket.

A TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELEI

- A tanulók tudjanak 20 népdalt, gyermekdalt vagy műdalt elénekelni, emlékezetből.
- Ismerjenek 20 egyházi éneket (liturgikus ének, népének, taizei ének), és képesek legyenek a közösséggel együtt elénekelni, a liturgikus alkalmakkor is.
- A tanult zenei elemeket (ritmus, szolmizációs hang) ismerjék fel kottaképről.
- A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatokat, folyamatosan szólaltassák meg, egyénileg is.

- Rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról szolmizálva énekeljenek, tanítói segítséggel.
- Képesek legyenek csendben a zenét hallgatni, megfigyelésekkel tapasztalatokat szerezni.